

Va Med!

Från början

SLUTRAPPORT

Va Med! Från början (20013011223)

Projektägare Uppsala kommun, Vård & bildning

Projektperiod: 20120201 - 20120631

Projektledare/uppgiftslämnare: Tove Österling Wallner,

tove.osterling-wallner@uppsala.se, tel:0767 - 81 44 54

www.vamed.se

Ekonomiansvarig: Lars Jansson,

lars.v.jansson@uppsala.se, tel: 018 - 727 14 72

Extern utvärderare: Kjell Kampe, Amadeus Språk- och kulturmöten,

kjell.kampe@amadeus.se, tel: 070 - 536 45 71

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska integrationsfonden

Uppsala
KOMMUN

Slutrapport

Va Med! Från början. Projektnummer: 2001-3011223

Innehållsförteckning:

Sammanfattning, sid: 2

Projektidén – projektets huvudsakliga syfte och inriktning, sid: 4

Projektupplägg och genomförande, sid: 5

Projektets resultat och erfarenheter, sid: 10

Spridning av resultat, sid: 13

Förslag, sid: 14

Utvecklingsområden, sid: 15

Underlag för redovisning av genomförda aktiviteter och deltagare, sid: 16

Sammanfattning.

Projekt Va Med! Från början (2001-3011223) med projekttiden 2012-02-02 till 2012-06-30 är ett projekt inom Prioritering 1, för åtgärden samhällsorientering och medborgarkunskap. Syftet med projektet är att utveckla och implementera nya metoder för samhällsinformation och medborgarkunskap för tredjelandsmedborgare.

Syftet med Va Med! Från början är att anpassa materialet för samhällsorientering och metoden för dialog och reflektion utvecklat inom ramen för det Flyktingfondfinansierade projektet Va Med! (Värdegrundsarbete och Medborgarkunskap) ytterligare utifrån den särskilda målgruppens behov. Den särskilda målgruppen är i det här fallet nyanlända tredjelandsmedborgare med fokus på personer med otillräcklig eller obefintlig utbildning.

Nätverket upparbetat inom ramen för projekt Va Med! kommer att användas för att sprida och implementera resultatet från det här arbetet. Va Med! materialet är ett SFI-material främst för deltagare på studieväg 2 och 3 kurs C och D. Det används även runt om Sverige idag som ett metodmaterial för den obligatoriska samhällsorienteringen för nyanlända som bedrivs på modersmålet. Där används framför allt metodmaterialet för dialog och reflektion som består av bilder, introduktionsfilmer, stillbildsfilmer och diskussionsfilmer. Nätverket idag består framför allt av hela Jämtlands län, Västernorrlands län, Gävleborgs län, Stockholms län, Kalmar län, Östra Götalands län, Skåne län och Göteborg. Va Med! har även ett nära samarbete med Länsstyrelsens nationella fokusgrupp för samhällsorientering. Projektet avser att i alla sammanhang då det är möjligt använda de upparbetade kontakterna och nätverket för att informera om och sprida projektets resultat.

Projektet har bedrivits inom ramen för Uppsala kommun på Vuxenutbildningen Linné. Vuxenutbildningen Linné har som ett av sina huvuduppdrag att anordna SFI för korttidsutbildade invandrare. Målet för projektet var att skapa ett varierat, intressant och meningsfullt material. Grunden i materialet var texthäftena producerade i Va Med! Dessa skulle genom omfattande förenkling och konkretisering bearbetas för att bättre svara mot målgruppens behov. Textinnehållet skulle skrivas om och förenklas. Man skulle kunna följa olika personer genom de olika ämnesområdena. Personerna och innehållet skulle levandegöras genom att man spelade in ljud/dialoger till bilderna.

Eftersom projekttiden endast uppgick till 5 månader koncentrerade vi oss på fyra av de åtta områdena, Att komma till Sverige, Att försörja sig och utvecklas i Sverige, Att bilda familj och leva med barn i Sverige samt Att vårda sin hälsa i Sverige. Varje häfte delades in i 3-5 enkla moduler beroende på innehållets omfattning. Till varje modul skapades två-tre nya illustrationer med inläst tal och dialog. En enkelt animerad stillbildsfilm utifrån illustrationerna avslutar varje modul som då får ett levande bildstöd till textinnehållet.

Under hela utvecklingsfasen skedde en parallell utprovning med deltagare på studieväg 1, kurs A och B ske på Vuxenutbildningen Linné i Uppsala och på Valbacksskolan i Gävle. Deltagarnas utvärdering av materialet låg till grund för korrigerings- och redigering av det slutliga materialet. Efter projekttidens slut ska det nya materialet finnas tillgängligt via hemsidan www.vamed.se.

En ny ansökan med namnet Va Med! Från början Steg 2 lämnades in under våren för att kunna fortsätta arbetet och göra klart alla de 8 ämnesområdena och ansökan beviljades med fortsatt finansiering från Integrationsfonden utifrån 2012 års medel. Det projektet heter Va Med! Från början Steg 2 och det arbetet löper vidare från 2012-07-01 till 2013-10-31.

I det arbetet fortsätter det redaktionella arbetet med att anpassa de fyra resterande ämnesområdena inom samhällsorienteringen. Att bo i Sverige, Individens rättigheter och skyldigheter, Att påverka i Sverige samt Att åldras i Sverige. Vi förenklar innehållet, spelar in ljudfiler och gör nya bilder samt nya avslutande stillbildsfilmer. Dessutom ska vi tillsammans med Jämtlands län utveckla metoden för dialog och reflektion när man arbetar med videokonferensteknik. En teknik som utvecklats i glesbygdslän där man har svårigheter att kunna fylla hela språkgrupper och kunna bedriva kostnadseffektiv SO-undervisning.

Eftersom vi fick det här positiva beskedet på en förlängning i juni 2012 kunde vi planera om lite av det slutgiltiga arbetet under juni 2012. Vi visste att vi t ex skulle kunna göra ett bättre och mer ingående arbetet med handledningen eftersom det arbetet skulle kunna fortsätta under hösten 2012.

Resultatet av arbetet under februari till juni 2012 är ett material för samhällsorientering utifrån den särskilda målgruppen behov. Tanken var från början att även de som inte omfattas av den obligatoriska samhällsorienteringen ska kunna få tillgång till samma innehåll fast på SFI och det skulle kunna ske redan på studieväg 1. Vi har producerat ett pedagogiskt material som bygger på bilder och inspelat ljud stället för det skrivna ordet. Varje ämnesområde är uppbyggt från en power-point presentation med ljud.

Bilderna är det centrala och man utgår från det muntliga. Först presenteras en bild som deltagarna kan prata utifrån. Bildens uppgift är att starta en diskussion som leder fram till ämnesområdet. När man pratat färdigt och läraren har presenterat och förklarat relevanta ord och begrepp som kan komma upp lyssnar deltagarna på det inspelade innehållet. Man kan lyssna många gånger, deltagarna kan även upprepa många gånger tills de förstår vad som sägs. Sedan presenteras en förenklad textversion av det som deltagarna just fått lyssna på. På det viset arbetar man sig sakta fram genom hela ämnesområdet. Varje ämnesområde är en presentation men varje presentation är indelad i olika moduler utifrån hur omfattande den är. Eftersom deltagarna är lågutbildade arbetar man långsamt och med många upprepningar och repetitioner. Som avslutning på varje ämnesområde finns det en stillbildsfilm. Tanken med den är att deltagarna ska få en sammanfattning av innehållet samtidigt som det blir en bekräftelse på att de faktiskt har förstått innehållet och lärt sig nya ord och begrepp. Till material hör en handledning som metodiskt ger råd och tips på hur man som pedagog kan arbeta med materialet.

Att arbeta med bilder för den här typen av information är ett fantastiskt bra hjälpmedel. Bilderna väcker tankar och uppmuntrar till dialog och diskussion. Man behöver inte utgå från sig själv utan tittar på personerna på bilderna och diskuterar utifrån deras situation. På det viset blir det mindre laddad och det går att diskutera ibland svåra frågor på lätt svenska. Bilderna är dessutom gjorda utifrån fotografier tagna i autentiska miljöer men där personerna sedan är tecknade i datorn. Detta gör att de är autentiska och detaljrika och det finns mycket att prata om.

Projektidén – projektets huvudsakliga syfte och inriktning.

Den ursprungliga tanken bakom projektidén var att utöka användningsområdet i ett redan framtaget material till att även gälla gruppen lågutbildade invandrare som varken omfattades av Etableringslagen eller dess obligatoriska samhällsorientering. Materialet utvecklats inom Va Med! Från början skulle både bidra till och underlätta för att fler tredjelandsmedborgare får en tidigare och mer grundläggande förståelse för det svenska samhället och en grund för fortsatt kunskapsinhämtande. Vi hjälper dessutom till att ge fler SFI-studerande mer kunskaper om Sverige då Va Med! Från början utvecklar ett material som alla kan möta inom SFI:n. Den stipulerade minimitiden för SO är endast 60 timmar och då kan man inte hinna med allt. Tanken med det här materialet är att man ska kunna fortsätta med SO även på SFI och att då även lågutbildade deltagare på studieväg 1 ska kunna få kunskaper om Sverige relativt snabbt och på enkel svenska.

Idag finns det en obligatorisk samhällsorientering för nyanlända. Den ska enligt förordningen syfta till att underlätta för de nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet samt ska ge en grundläggande förståelse för det svenska samhället och en grund för fortsatt kunskapsinhämtande. Den ska ske med fokus på dialog och reflektion och den ska ges på modersmålet.

Det finns dock två svagheter här som projektet Va Med! Från början ska kunna bidra till att förbättra. Det första är tidsaspekten. Samhällsorienteringens stipulerade minimitid på 60 timmar är för kort för att man ska hinna ta upp och diskutera allt innehåll inom de föreskrivna 8 ämnesområdena. Det visar både utvärderingar med SO-kommunikatörer runt om i landet såväl som de uppföljningar som Länsstyrelsen gör med kommunerna. Vi menar därför att det samhällsorienterande innehållet måste fortsätta även under tiden på SFI. Dialog och diskussion utifrån ett samhällsorienterande innehåll bör därför fortsätta även där och ju tidigare man kan introducera både ett innehåll baserat på de 8 ämnesområdena och en metod för dialog, diskussion och egen reflektion även på SFI desto mer är vunnet för deltagarna. Den andra aspekten tar upp deltagarnas perspektiv. I det här fallet den särskilda målgruppen som är anhöriginvandrare som både tillhör den största gruppen i antal och som dessutom inte omfattas av den nya etableringslagen med obligatorisk SO. Här finner vi idag många deltagare med ett stort behov av just dessa kunskaper. Men alla med uppehållstillstånd läser SFI och det är då här Va Med! Från början kommer in!

Projekt Va Med! Från början har bedrivits inom ramen för Uppsala kommun på Vuxenutbildningen Linné. Vuxenutbildningen Linné har som ett av sina huvuduppdrag att anordna SFI för korttidsutbildade invandrare. Den här målgruppen går i de flesta fall in på studieväg 1 och läser kurserna A och B inom SFI. Där har majoriteten av deltagarna högst 6 års skolgång från hemlandet. Cirka en tredjedel har ingen formell skolutbildning alls. Det stora flertalet av denna SFI-målgrupp är analfabeter eller personer som kan läsa bara på en mycket elementär nivå.

Målen som skulle uppnås enligt projektansökan var följande. Inom projektet skulle vi skapa ett varierat, intressant och meningsfullt material. Med bearbetade enkla texter kompletterat med bilder på personer i många olika situationer med inspelat tal och dialoger att lyssna på samt enklare animerade stillbildsfilmer som ytterligare

förstärkning av innehållet i materialet. Den slutgiltiga pedagogiska produkten skulle bestå av följande delar:

4 stycken bearbetade ämnesområdena 1 Att komma till Sverige, 3 Att försörja sig och utvecklas i Sverige, 5 Att bilda familj och leva med barn i Sverige samt 7 Att vårda sin hälsa i Sverige. Varje område skulle omarbetas på lätt svenska utifrån 3-5 moduler.

Nya illustrationer med inspelat tal. Två till tre illustrationer per modul.

Avslutande stillbildsfilmer. En för varje modul.

Ett handeldningsmaterial för pedagogerna.

Varje ämnesområde med de nya bilderna och det inspelade ljudet producerades i form av power-point-presentationer. Stillbildsfilmerna producerades på dvd-skivor.

I presentations- och marknadsföringssyfte producerades även en presentationsfilm om projektet. Filmen visar både arbetet i projektet med redaktionens arbete med produktion av material samt arbetet med utprovning av materialet tillsammans med deltagarna. Filmen har även en pedagogisk del då illustratören i projektet presenterar en del av materialet, Att vårda sin hälsa, och tanken bakom det. För marknadsföring producerades även en inledande informationsbroschyr samt en slutbroschyr och en roll-up till slutkonferensen.

Projektet har följt den uppställda tids- och aktivitetsplanen. De förändringar som gjordes handlade snarare om att projektet beviljades ett Steg 2 av arbetet. Arbetet med handledningen sköts då till vissa delar upp till hösten 2012 då vi visste att vi skulle få mer tid. Även hemsidan kommer nu att förbättras för att bättre svara mot framtida tekniska krav. Hemsidan ska migrera till en ny server med bättre och framförallt större kapacitet för rörlig bild så även det arbetet har i viss mån skjutits upp och ska färdigställas under hösten 2012. I projektplanen stod det att allt material skulle finnas tillgängligt efter projektets slut via hemsidan men nu tar ju inte projektet slut och vi kan fortsättningsvis distribuera materialet via usb-minnen och dvd:er. Något som fungerar bra under själva utprovningstiden. Det är endast det färdiga materialet som ska finnas via hemsidan är det tänkt.

Projektupplägg och genomförande.

Projektet har inte haft någon samverkan med andra aktörer och andra projekt under projekttiden bortsett från att materialet har sin utgångspunkt i det material som utvecklades under det Flyktingfondfinansierade projektet Va Med! som pågick från november 2008 till och med oktober 2011.

Målgruppen har varit i högsta grad involverad i projektet då de hela tiden varit aktiva i utprovningen. Deras kommentarer och feedback tillsammans med lärarnas har varit avgörande för materialets slutgiltiga utformning.

Genomförandet har skett genom att fyra av åtta texthäften från projektet Va Med! har förenklats och anpassats mot målgruppens behov. Texterna har bearbetats och förenklats och fått inspelade ljudfiler som kompletterar bildmaterialet. En redaktion bestående av projektledaren, en illustratör och två textskrivare har arbetat tillsammans.

En dag i veckan har man arbetat tillsammans och resterande tider har man utfört sina uppgifter var för sig utifrån gemensamt uppställda tidsplaner. Stor del av tiden har gått åt till revideringar i redan framställt material. Under hela utvecklingsfasen har en parallell utprovning skett inom SFI, studieväg 1 på kurs A och B både i Uppsala på Vuxenutbildningen Linné och på Valbackskolan i Gävle.

Arbetet med att utveckla och producera det pedagogiska materialet startade med att vi i redaktionen gjorde en tids- och aktivitetsplan för det arbete som skulle göras under de kommande fem månaderna. Eftersom det var fyra ämnesområden/ häften som skulle bearbetas samt en handledning som skulle skrivas var det naturligt att planera för ett område per månad. Planen såg ut som sådan att under vecka 7 skulle arbetet med häfte 3, Att försörja sig och utvecklas i Sverige påbörjas. Arbetet med att bearbeta innehållet från häfte 1 Att komma till Sverige skulle starta vecka 12. Häfte 5 som handlar om Att bilda familj och leva med barn i Sverige skulle påbörjas vecka 25 och det sista ämnesområdet utifrån häfte 7 Att vårda sin hälsa i Sverige var sist och arbetet med det planerades att starta vecka 18. Arbetet med handledningen skulle löpa parallellt med det övriga arbetet för att man hela tiden skulle kunna lyfta fram erfarenheter från utprovningen men arbetet skulle koncentreras till den sista månaden som var juni.

Det visade sig dock i efterhand att det inte var så bra att börja med just häfte 3, Att försörja sig och utvecklas i Sverige. Det handlar om arbetsmarknaden och innehållet blir av naturliga skäl lite svårare än de övriga tre. En erfarenhet från det här arbetet är att det ofta är svårt att förenkla allt för mycket. Det går ibland helt enkelt inte att ta bort och förenkla för mycket för då faller sammanhanget bort och innehållet kan bli nästan obegripligt. Vi borde ha tagit häfte 3 sist istället. Då hade deltagarna varit mer förtroliga med materialet. Både när det gäller innehållet och när det gäller metoden att närma sig det.

Så med facit i hand kan vi konstatera två saker. För det första att tidsplanen var för tätt. Det redaktionella arbetet fick ibland stressas vidare för att vi inte skulle halka efter. Vi hade dock höga ambitioner och ville inte spräcka tidsplanen. Det kändes som en lättnad för oss alla när vi fick veta att projektet skulle få en fortsättning, framförallt för att vi visste att vi då skulle kunna ägna mer tid åt handledningen. Men även öppnades sig då möjligheterna att kunna gå tillbaka och revidera i redan färdigt material senare. För det andra att produktionsordningen borde ha sett lite annorlunda ut.

Då projektet hade en lång erfarenhet av att arbeta med utprovning av pedagogiskt material tillsammans med deltagare från det tidigare projektet Va Med! kunde utprovningen starta omgående. Problemet i det här projektet har dock varit att deltagarna i utprovningen från målgruppen ofta är mycket svaga. Det tar lång tid att utprova och det har varit svårt att hinna med att utprova allt material. Många gånger har det känts som att man får börja om från början varje gång. Och ofta har man bara hunnit arbeta med en bild under ett pass. Det här är erfarenheter som vi tar med oss in i nästa steg. Där kommer vi att styra upp utprovningen och att rikta den så att vissa grupper provar vissa specifika delar och andra grupper andra specifika delar. Just för att man ska hinna utprova allt material och hinna få in feedback. En annan erfarenhet är att alla tycker olika. Bilder som en del lärare uppfattar på ett sätt kan andra lärare uppfatta helt olika. Även deltagarna uppfattar materialet på olika sätt utifrån sina olika erfarenheter och bakgrunder. Men sammanfattningsvis har majoriteten av båda lärare och deltagare tyckt att Va Med! Från början har varit ett roligt material att arbeta med. Det blir något

annat, något man kan bryta av med och som främjat det muntliga och det har uppskattats.

Målgruppen som i det här fallet är nyanlända personer med otillräcklig eller obefintlig utbildning har varit involverade i projektet dels genom all utprovning som skett då de tillsammans med läraren kunnat ge synpunkter på materialet och dess innehåll. Vi har även haft två fokusgrupper från deltagarna som haft regelbundna möten med redaktionen. En grupp deltagare i Gävle och en grupp i Uppsala.

Nedan följer några exempel på deltagarnas egna kommentarer på några bilder samt kommentarer från redaktionen. Det är fyra bilder från område 1 Att komma till Sverige.

Häfte 1, Att komma till Sverige.

Det här är första bilden i den första modulen ur område 1 Att komma till Sverige.

På en av träffarna med fokusgruppen diskuterades just den här bilden. Deltagarna sade generellt att de tycker om att prata om bilderna och att det är bra att få lyssna flera gånger på den som pratar. Först när de fått fantisera fritt om just den här bilden i modul 1 Att komma till Sverige hade nästan alla trott att Miriam skulle besöka sitt hemland. De vill ju så gärna själva göra det. Men sedan när de fått lyssna flera gånger hade de förstått att Miriam måste lämna sitt land. Varför hon var tvungen att göra det var en fråga som på lektionerna väckte lite olika reaktioner. På grund av det bestämde vi senare i redaktionsgruppen att vi skulle göra en ändring i materialet. Från början var det givet att Miriam reser pga stora problem i hemlandet. Nu kommer det att vara en öppen fråga.

Deltagarnas egna kommentarer:

”Hon kanske ska åka på semester.”

”Är hon i Sverige? Nej.”

”Det kanske är problem i hennes land. Det är krig.”

”Hennes man är i Sverige och har jobb och lägenhet.”

”Hinner hon med planet?”

Redaktionens kommentarer:

Det som förvånade oss var att de flesta deltagarna tolkade bilden som om att kvinnan på bilden ska åka på semester och redan bor i Sverige. Erfarenheter från utprovningarna samt utvärderingen visar att man kanske inte ska börja med just den här bilden. Kanske är bilden som finns på Miriam när hon redan sitter på planet bättre att börja med. Eller bilden på Miriam när hon redan har kommit till Sverige? Återigen det beror också på den aktuella gruppen och dess bakgrund och situation. Det är sådant här som på ett pedagogiskt och tydligt sätt bör komma fram i handledningen.

Det här är den tredje bilden på Miriam i den första modulen i Att komma till Sverige.

Den här bilden väckte många spontana reaktioner på lektionerna. Deltagarna kände igen sig direkt i bilden och berättade om hur de känt när det kom till Sverige och tänkte också tillbaka på vilken årstid det var och vad det var för väder. De pratade om hur svårt det känts och någon berättade att hon inte velat gå utanför dörren i början.

Deltagarnas egna kommentarer:

"Mycket kallt och snö".

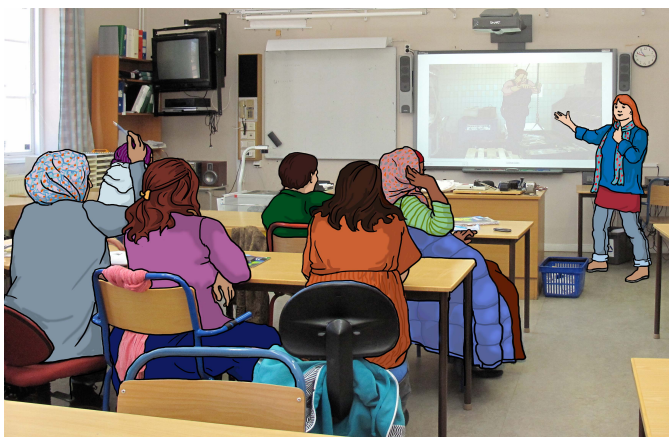
"Hon har tjocka kläder. Jag fick också en jacka."

"Hon är ensam."

"Hon är glad. Hon har en väska. Hon går i skolan."

Redaktionens kommentarer:

Den här bilden väcker känslor. Deltagarna minns hur det var när de upplevde kyla för första gången och även att det var tomt och mörkt och att man kände sig ensam. Den här bilden har fungerat bra att prata om och det kommer upp många olika tankar och funderingar.

Det här är femte bilden i presentationen och den visar Miriam i SFI-klassrummet. En situation som alla deltagare kan relatera till och alla minns hur det var den där första dagen.

Deltagarnas egna kommentarer:

"Hon går i skolan."

"Hon har kompisar."

"Hon har ont i huvet. Hon tänker mycket."

Redaktionens kommentarer:

Återigen en bild som alla kan känna igen sig i och som ger upphov till många kommentarer. På bilden ser man många detaljer som man kan prata om. Texten till bilden tar upp sedan saker som att gå i skolan, läsa läxor, svårigheterna med att börja prata svenska och att alla talar olika språk.

Det här är den sjätte bilden och där ser man Miriam i hennes lägenhet.

Deltagarnas egna kommentarer:

"Hon har fin lägenhet. Inte Gavlegårdarna."

"Hon har diskmaskin."

”Jag behöver inte diskmaskin. Min fru diskar.”

Redaktionens kommentarer: En del (lärare!) har kommenterat bilden med att köket är för nyrenoverat och modernt. Ett äldre kök utan moderna maskiner kanske hade gett upphov till andra kommentarer. Bilden på köket i sig har gett upphov till många diskussioner om vad som finns i ett kök osv. Kommentaren från mannen om att hans fru alltid diskar och att han därför inte behöver diskmaskin ledde till en livlig diskussion bland deltagarna i gruppen!

En extern utvärderare upphandlades och utvärderingen har utförts av Kjell Kampe, Amadeus Kultur- och språkmöten. En nackdel var att upphandlingen tog tid och utvärderaren kom in sent i processen. Han lämnade sin rapport i juni 2012 (se vidare under nästa rubrik). Den här erfarenheten tar vi med oss in i nästa steg då vi kommer att prioritera all upphandling av externa konsulter så det inte kommer att hindra oss i processerna.

Projektets resultat och erfarenheter.

Materialet som tagits fram under projektet består av fyra power-point-presentationer med bilder och inspelat tal och dialoger. Bilderna utgår från fotografier från autentiska miljöer men där personerna sedan är tecknade i en dator. Den här tekniken har många fördelar. Dels ger den redaktionen möjligheter att få tillgång till s.k. känsliga miljöer eftersom inga personer kan kännas igen då de ju tecknas om. Dels ger en tecknad person fler infallsvinklar och möjligheter till olika tolkningar. En tecknad person uppfattas inte lika statisk som en person på ett fotografi.

Varje presentation utgår i sitt innehåll från ett av de åtta ämnesområden avgränsade i enlighet med förordningen för obligatoriska samhällsorientering för nyanlända invandrare. Vi har i den här omgången hunnit med fyra områden, dvs hälften. Dessa fyra områden är Att komma till Sverige, Att försörja sig och utvecklas i Sverige, Att bilda familj och leva med barn i Sverige och Att vårda sin hälsa i Sverige. De resterande fyra områdena utvecklas vidare i fortsättningen av projektet som heter Va Med! Från början Steg 2.

Varje presentation kan delas upp i olika avsnitt/moduler. Tanken är att man som lärare arbetar med en modul i taget. Man börjar med att titta på bilden och diskuterar vad man ser. Många olika tankar kommer till uttryck och bilderna ger ofta upphov till olika infallsvinklar som kan leda vidare till olika diskussioner. När deltagarna är familjära med bilden och läraren har introducerat relevanta ord och begrepp får de lyssna på ljudinspelningen. Det kan vara en eller flera personer som pratar. Man lyssnar många gånger tills man förstår det mesta. Därefter presenteras texten till bilden. Det är en enkel text med ett jämfört med det inspelade en enklare struktur och ett enklare innehåll. Detta för att deltagarna både ska få möta ett vardagsspråk men även ett skriftspråk som de kan läsa och förstå. På det här viset arbetar man sig framåt i presentationen.

Till varje område finns det avslutande stillbildsfilmer, en för varje avsnitt/modul. Stillbildsfilmerna består av samma bilder som animeras ihop till en liten film med en inspelad speakerröst. Speakern utgår fram samma innehåll och de ord och begrepp deltagarna har mött i arbetet med power-point-presentationerna. De fungerar därför som en sammanfattande avslutning och har blivit mycket uppskattade av deltagarna just

därför att de blir en bekräftelse för dem att de har lärt sig något för stillbildsfilmerna upplevs ofta som lätta att förstå.

Nedan följer en kort sammanfattande redovisning av genomförda aktiviteter redovisade även i lägesrapporterna månad för månad. Projektets genomförande och resultat har följt de i projektplanen uppsatta tids- och aktivitetsplanerna och målen.

Projektet startade första februari 2012 med mål att under projektperioden producera ett material för SFI med ett samhällsorienterat innehåll för målgruppen som är tredjelandsmedborgare med otillräcklig eller obefintlig utbildning. Med utgångspunkt i ett material skapat inom projekt Va Med! Fyra av de åtta obligatoriska ämnesområdena för samhällsorienteringen ska förenklas innehållsmässigt för att fungera på studieväg 1, kurs A och B inom SFI. Nya bilder med tillhörande inspelat ljud i power-points samt sammanfattande stillbildsfilmer ska produceras. Strukturen/ metodiken bygger på att deltagarna presenteras för ett område i taget. Innehållet ska dock i väsentligaste mån vara detsamma som inom SO.

De två första veckorna fokuserade på olika uppstarts- och informationsträffar. Redaktionen träffades och planerade för det kommande arbetet. Vi hade möten med alla lärare som är med i utprovningen både i Uppsala och i Gävle. Redaktionen består av fyra personer, Tove Österling Wallner projektledare, Kersti Månsson illustratör, Thordis Richardsdottir textskrivare och Emma Selin textskrivare.

Utprovningen i februari bestod i att lärarna bekantade sig med metoden i att arbeta med bilder. Va Med! Från början är ett förhållandevis öppet material där man lätt kan utgå från just den aktuella gruppens behov och förutsättningar. Materialet och metoden bygger på att deltagarna själva ska få möjlighet att kunna diskutera och reflektera med varandra. Även tekniken är ny för många lärare. För att kunna använda materialet måste man ha rätt utrustning. För de klassrum som inte innehåller en sk Smartboard måste lärarna själva koppla upp dator, projektor och högtalare något som kan innebära en startsträcka för en del. Det gick även åt tid till att hitta lämpliga röster samt att lära sig all teknik när det gällde ljudinspelningarna. Vissa moduler kräver både kvinnliga och manliga röster och ibland krävs barnröster. Projektets ledningsgrupp hade regelbundna möten under hela projektperioden. Projektet har även haft ett första styrgruppsmöte, den 10 februari och på dagordningen fanns presentation av projektplanen, presentation av tidsplanen, budget och ekonomi samt kommande möten och en tidpunkt för slutkonferensen beslutades.

Arbetet i redaktionen löpte vidare under mars och bestod av textbearbetning, manusskrivande, speakerinläsning, fotografering i autentiska miljöer, bildbearbetning, fortsatt utprovning med deltagare, återföring av feedback till redaktionsgruppen samt medverkan i möten och konferenser. Det första ämnesområdet, Att försörja sig och utvecklas i Sverige var färdiga. Redaktionen hade en två dagar långt arbetskonferens vilket innebar två fullspäckade dagar då mycket kreativt arbete blev gjort. Det gjordes även riktlinjer mer i detalj för det kommande arbetet med de nästkommande två områdena.

Under april koncentreras det redaktionella arbetet kring området Att bilda familj och leva med barn i Sverige. Ett angeläget område som många av deltagarna kan relatera till

det vilket underlättade vid utprovningen. Det var stor skillnad mot området kring arbetsmarknaden, Att försörja sig och utvecklas i Sverige där flertalet av deltagarna tycket att innehållet var svårt med många nya ord och begrepp. Det andra styrgruppsmötet i genomfördes torsdagen den 19 april och den nya ansökan till förlängning/nytt projekt presenterades.

I maj startades arbetet med manuset till stillbildsfilmen som följer power-point-berättelserna men inte helt i detalj. Mycket tid under de två sista veckorna gick åt till att planera inför slutkonferensen med bland annat olika presentationer av projektet och materialet. Slutfilmen om projektet spelades in. Deltagare i Gävle och Uppsala medverkade så vi gjorde lektionsbesök och filmade när man arbetade med materialet. Även det redaktionella arbetet dokumenterades och illustratörens arbete med bilderna lyftes fram och fick en egen del i filmen. Slutkonferens Va Med! Från början hölls som planerat tisdagen den 29 maj 2012. På slutkonferensen deltog 78 personer. 38 stycken från Uppsala och 40 från Gävle. Majoriteten var SFI-lärare men även modersmåls lärare, samhällskommunikatörer, forskollärare och personer från Länsstyrelsen fanns med bland deltagarna.

Sommarkurserna för SFI i Uppsala startade den 18 juni vilket innebar nya grupper för de lärare som arbetade med materialet. Detta var bra för utprovningen då många lärare kunde utprova på material på nytt med nya deltagare. Den 15 juni hade projektet ett §15 besök från Integrationsfonden. Det redaktionella arbetet koncentrerades till arbetet med handledningen. Vi arbetade efter parallella tidsplaner. Eftersom vi hade sökt en förlängning hade vi två spår att arbeta efter. Ett som utgick ifrån att vi inte skulle få fortsätta arbetet och då måste handledningen färdigställas utifrån det material som fanns. Ett annat spår utgick dock från att vi skulle kunna fortsätta till hösten och då kunna lägga mer tid och resurser på en mer uttömlig handledning. Mot slutet av månaden fick vi dock indikationer på att vi skulle få fortsätta att arbeta till hösten och det kändes riktigt bra att vi visste att vi skulle kunna fortsätta arbetet. Stillbildsfilmen färdigställdes och samlades på en dvd. Mot slutet av månaden fick vi besked om ett nytt projekt/en förlängning Va Med! Från början Steg 2!

Deltagare från målgruppen finns representerad dels i de grupper inom SFI i Uppsala och Gävle som är med i utprovningen av allt material samt dels i de fokusgrupper som finns både i Uppsala och i Gävle. Projektets resultat i form av ett SFI-material för deltagare på studieväg 1, kurs A och B med ett samhällsorienterande innehåll är riktade mot målgruppen och kommer i sin färdiga form att användas av dem.

På följande sätt har projektet bidragit till att introducera och tillämpa Europeiska unionens elva grundprinciper för integration. Allt material inom Va Med! Från början utgår ifrån de grundläggande värderingarna som genomsyrar vårt samhälle och bygger ytters på regeringsformen och våra grundlagar. Materialet är framtaget i syfte för att ge användarna/deltagarna/målgruppen grundläggande kunskaper i språk, historia och våra institutioner vilket är avgörande för en framgångsrik integration och etablering i samhället. Det långtgående syftet är förstås i förlängningen att underlätta för inträdet i det svenska samhället och på den svenska arbetsmarknaden. Materialet utgör en viktig pusselbit inom utbildningsinsatsen SFI och ska ge deltagarna kunskaper om det svenska samhället med alla dess synliga och osynliga regler samt grunderna för vårt demokratiska samhälle. Det bygger på ett gemensamt forum och en interkulturell dialog

som ska bidra till utbildning och ökat samspel mellan invandrare och medlemsstaternas medborgare. Projektet bygger även på målgruppens aktiva deltagande både i processen när det gäller innehåll och utformning och även i användandet av det slutgiltiga materialet.

Projektet har utvärderats av en extern utvärderare, Kjell Kampe, Amadeus Kultur- och språkmöten. Han skriver i sin sammanfattning av rapporten att den övergripande grundidén fungerar bra. Material "går hem" hos deltagarna. Kursdeltagarna känner igen sig i de lika situationerna. Att prata om bilder fungerar bra med lärarstöd redan på kurs A. Texterna kan ibland upplevas för svåra för deltagare på kurs A och lämpar sig ofta bättre för deltagare på kurs B.

Det är ett bra sätt att använda bilder som består av en fotograferad bakgrund och tecknade personer. Det underlättar samtal om de sakfrågor som berörs. Tekniken att ha tecknade huvudpersoner inlagda i fotograferad omgivning är en bildteknik som fungerar mycket bra i utbildningssyfte. Det gäller särskilt för projektets målgrupp, dvs personer med kort eller ingen utbildning från sitt hemland. Det ger t.ex. möjlighet att lättare projicera egna erfarenheter på personen än om det är ett foto på en verklig person.

I analys och slutsatser skriver utvärderaren att den övergripande bilden av materialet i sin helhet är i princip positiv. Den visar framför allt på en stor potential för arbetssättet och möjligheten att slutprodukten ska kunna bli bra.

I de avslutande rekommendationerna skriver utvärderaren att handledningen behöver utvecklas vilken är en åsikt som delas av projektledning och redaktionsgruppen. I och med att projektet fortsätter tom oktober 2013 har nu en möjlighet till bland annat detta getts. Vi planerar för det fortsatta arbetet att lägga ner mer tid och resurser på just handledningen.

Spridning av resultat.

Projektet producerade tidigt en informationsbroschyr som delades ut i alla sammanhang då projektet presenterades. Inför slutkonferensen producerades även en slutbroschyr och en roll-up.

Projektet har även producerat en film om projektet som ytterligare ett starkt led för marknadsföring. Filmen har två huvudsyften. Delas att visa hur arbetet har gått till under projektet dels att visa deltagarnas perspektiv. Filmen ger en tydlig inblick i hur det redaktionella arbetet har gått till, hur texterna och bilderna har arbetats fram. Den visar även hur utprovningen med deltagarna gått till. Filmen fyller även en pedagogisk funktion då den även ger en kort handledning till ett av områdena Att vårda sin hälsa som fungerar som exempel för de övriga områdena. Fördelarna med en film om projektet är att den ger en snabb och tydlig inblick i vad projektet handlar om och vilka deltagarna och målgruppen är. Den är också en kvalitetssäkring av en projektpresentation som så gott som alla projektmedarbetare kan visa var än de befinner sig.

Ett viktigt faktum som under projektperioden har underlättat för spridning av erfarenheter och resultat är att projektledningen under arbetet med projekt Va Med! som under drevs 2008 till 2011 arbetet upp ett nätverk som sträcker sig över hela landet. Eftersom delar av det projektet drivs vidare nationellt kan mycket av spridningsarbete ske parallellt. Projektledaren deltog i de av Länsstyrelsen arrangerade informations- och dialogdagar om den obligatoriska samhällsorienteringen för nyanlända. Det var utmärkta tillfällen att även sprida information om Va Med! Från början.

Eftersom projektet fortsätter ända fram till oktober 2013 har vi nu mycket mer tid att lägga på spridningsarbetet. I steg 2 inleder vi även ett samarbete med Jämtlands län där materialet kommer att användas inom SFI. Detta innebär att redan under hösten 2012 sprids resultaten från vårens arbete och materialet kommer att användas aktivt där. I och med samarbetet har projektet även tillgång till kontaktnät upparbetade på lokal, regional nivå även där. Även fortsatta utbildningsinsatser på länsstyrelse nivå kommer fortsättningsvis att bidra till att materialet sprids.

Projektet kommer även fortsättningsvis att delta aktivt på SIK:s nätverksträffar vilket är utmärkta tillfällen för att skapa kontakter med andra aktörer inom Integrationsfondens områden.

Förslag.

Projekt Va Med! Från början har under en kort period, endast fem månader hunnit med att i enlighet med projektplanen utveckla ett material för samhällsorientering på lätt svenska utifrån fyra av de åtta rekommenderade områdena. Slutprodukterna består av 4 långa power-point presentationer med ljud, stillbildsfilmer, handledning samt informationsmaterial bestående av informationsfilm, broschyrer och en roll-up.

De produkter som producerats i projektet har både genom vår egen utvärdering via utprovningen samt av extern utvärdering visat sig ha ett värde och ska kunna därför kunna spridas och användas av andra SFI-utförare med undervisning riktad mot den här målgruppen.

Projektet har utvecklat ett konkret material för SFI med ett samhällsorienterande innehåll som kan användas för den här målgruppen tidigt i integrationen. Vår bedömning är därför att det är angeläget att ta tillvara på detta i reguljär verksamhet.

Att projektet nu fortsätter skapar även möjligheter för oss att genomföra ett fortsatt spridningsarbete, vilket vi också kommer att göra.

Utvecklingsområden.

Beskriv här inom vilka utvecklingsområden och vilken målgrupp ert projekt har haft.

A Ange med siffra 0 till 2 i vilken grad ert projekt arbetar inom följande utvecklingsområden (0=inte alls, 1=i viss utsträckning, 2=i stor utsträckning)	
⇒ 1	Interkulturell och interreligiös dialog
⇒ 2	Samhällsinformation och medborgarkunskap – värdegrunder
⇒ 1	Familj – uppfostran – socialisering – alternativa arenor och nätverk
⇒ 0	Informella integrations- och försörjningssystem – incitamentsstrukturer
⇒ 0	Kriminalitet, klass, kultur och etnicitet
⇒ 2	Hälsa
⇒ 1	Ungdomar

B Ange med siffra 0 till 2 i vilken grad ert projekt arbetar med följande särskilda målgrupper : (0=inte alls, 1=i viss utsträckning, 2=i stor utsträckning)	
	Utveckling/anpassning av introduktionsprogram eller andra aktiviteter syftande till att tillgodose behov hos särskilda målgrupper av tredjelandsmedborgare:
⇒ 1	- Äldre
⇒ 0	- Personer med funktionsnedsättningar
⇒ 2	- Kvinnor
⇒ 2	- Analfabeter/lågutbildade
⇒ 1	- Barn/ungdomar
⇒ 0	- Annan särskild målgrupp, nämligen:
⇒ 2	Deltagande som ett sätt att främja integrationen av tredjelandsmedborgare i samhället

C Ange med siffra 0 till 2 i vilken grad ert projekt arbetar med följande verksamheter/aktiviteter (0=inte alls, 1=i viss utsträckning, 2=i stor utsträckning)	
⇒ 0	Utveckling av metoder/indikatorer för uppföljning och utvärdering
⇒ 1	Kartläggningar/analyser inriktade på särskilda målgruppers behov
⇒ 2	Framtagning och utprövning av informationsmaterial och pedagogiska verktyg
⇒ 2	Utveckling av kursplaner/moduler, utbildningsmaterial, lärarhandledningar o liknande
⇒ 0	Transnationellt utvecklingssamarbete kring analyser och kartläggningar, utveckling av utvärderingsmetoder, indikatorer mm
⇒ 0	Transnationellt samarbete kring utveckling/genomförande av utbildningar och andra riktade åtgärder/tjänster för tredjelandsmedborgare (även överföring av "lyckade modeller" mellan medlemsstater)

Underlag för redovisning av genomförda aktiviteter och deltagare.

Tabell A är avsedd för beskrivning av sådana projektaktiviteter (utbildningar, transnationella utbyten etc.) för tredjelandsmedborgare som riktats till en avgränsad grupp deltagare.

Tabell B är avsedd för översiktlig redovisning av "öppna" aktiviteter (informationsmöten, rådgivning etc.) vilka i huvudsak haft tredjelandsmedborgare som målgrupp.

A. Aktivitet/delprojekt för avgränsad grupp av deltagare	Antal deltagare							Kommentarer och förtydliganden
	TO T	varav (exempel)						
		Män	Kv	Män	Kv	Män	Kv	
Beskriv kortfattat typ av aktivitet, målgrupp, omfattning och tidsperiod (ex:”10 x 3 timmar samhällsinformation och medborgarkunskap för deltagare i alfabetiseringsundervisning, sept-nov 2012)								
Utprovning av nytt undervisningsmaterial och metodmaterial för samhällsorientering/medborgarkunskap I samband med SFI-undervisning.								Ca 20 grupper med ca 20 deltagare i varje med i utprovningen av materialet.
Deltagande I referensgrupper för synpunkter på materialet.								Två referensgrupper från målgruppen, en i Uppsala och en i Gävle.

B. "Öppna" projektaktiviteter (se instruktionen)	Antal deltagare (ca)	Kommentarer och förtydliganden
Beskriv kortfattat typ av aktivitet, syfte och målgrupp (ex: "dialogseminarier som inslag i lärarutbildning")		(Ex: "Medverkande från 7 olika tillfällen. Sammanlagt 140 inbjudna varav 89 infann sig. Stor uppskattning från de flesta deltagare.")
Slutkonferens.	78	Sfi-lärare, modersmåls lärare, SO-kommunikatörer, förskollärare, länsstyrelsen från Uppsala och Gävle
Lärarmöten för feedback på utprovning	20-tal	12 Uppsala, 6-8 Gävle